

Aan : de leden van de raad
Van : College
Datum : 29 september 2015
Ons kenmerk : TM/RD\Z-15-26357\3. Bestuur\6084
Onderwerp : Vluchtelingenproblematiek

Inleiding

Het aantal vluchtelingen neemt toe. In de Centrale Opvang Asielzoekers verblijven nu 33.000 vreemdelingen. Daarvan zijn er 10.000 inmiddels “statushouder”. Zij wachten op het beschikbaar komen van een woning.

De instroom van asielzoekers in Europa is in een stroomversnelling geraakt. Nederland staat voor de opdracht daarvan een aanzienlijk deel opvang te bieden.

De rijksoverheid, het COA en de VNG doen een klemmend beroep op alle gemeenten om bij te springen in zowel de huisvesting van statushouders als in de opvang van asielzoekers.

Verkenningen

Wij hebben de mogelijkheden verkend hoe onze gemeente hierin een bijdrage zou kunnen leveren. Daarbij hebben we ook afstemming gezocht met de Duin- en Bollengemeenten.

Noodopvang

We hebben nagedacht over de mogelijkheden om bij te springen in de noodopvang van asielzoekers. Voor de wekelijks aanhoudende stroom vluchtelingen is geen onderdak meer in de bestaande AZC's. De vraag van de staatssecretaris en de COA is om leegstaande gebouwen die nagenoeg direct bruikbaar zijn voor gebruik en geschikt is om enkele honderden vluchtelingen voor enkele dagen tot enkele weken op te vangen. Dit soort accommodaties zijn in onze gemeente niet beschikbaar.

Asielzoekerscentra

Een andere optie is het oprichten van een AZC in de gemeente. Een dergelijk centrum dient een minimale capaciteit te hebben van 600 personen om e.e.a. voldoende exploitabel te maken.

Omdat Katwijk al een AZC heeft is onderzocht of er onder vlag van AZC Katwijk met satellieten gewerkt kan worden in de streek. Deze vraag is neergelegd bij de COA. Het COA geeft aan, dat men wil meedenken, maar dat dan toch moet worden uitgegaan van een unit waar minimaal 250 mensen worden opgevangen. Een dergelijk locatie moet dan tevens minimaal 5 jaar beschikbaar zijn.

Hoewel dit kleinschaliger is dan de oorspronkelijke gevraagde omvang is dit voor de schaal van Hillegom is dat een te grote opgave. We hebben hier immers ook al een extra druk op de huisvestingsmogelijkheden door de grote aantallen (seizoens)arbeidsmigranten die onderdak nodig hebben. We hebben de opgave om uiterlijk 2018 voor in totaal 300 van deze migranten onderdak te hebben. Daar is nu ongeveer 30% van gerealiseerd.

Taakstelling huisvesting statushouders

Onze gemeente voldoet als één van de weinige gemeenten al jaren nagenoeg aan de landelijk opgelegde taakstelling voor het huisvesten van statushouders: in 2013 waren het nog 11 personen in 4 woningen, voor 2014 waren het 20 personen in 5 woningen. Dit jaar moeten we 37 personen huisvesten plus nog 8 personen uit de taakstelling van 2014. We hebben nu 37 mensen geplaatst in 11 woningen. We verwachten binnenkort nog 10 gezinsherenigers, dus dan plaatsen we nog meer statushouders dan de taakstelling ons t/m 2015 oplegt.

Binnen het totaal van de regio HollandRijnland ligt er dit jaar nog een opgave van 365 statushouders die onderdak moeten vinden en landelijk, dus alle gemeenten samen, ongeveer 10.000. (zie bijlage van de VNG).

Dit brengt ons op de onderstaande denkrichtingen:

Versnelde huisvesting statushouders

Voor volgend jaar valt te verwachten dat de taakstelling voor de gemeente Hillegom uitkomt op ongeveer 60 personen.

De opvang van nieuwe asielzoekers wordt belemmerd door capaciteitsgebrek in de AZC's. En dat is deels te wijten aan het niet doorstromen van statushouders, zoals in de vorige alinea is omschreven.

Wij denken dat we als gemeente bij de doorstroming een rol kunnen spelen. Mogelijk kunnen we versneld statushouders huisvesten, waardoor er ruimte ontstaat in de AZC's voor nieuwe asielzoekers. Dan hoeven er minder nieuwe AZC's te worden gebouwd.

Dit kan op twee manieren:

- a) gebruik maken van de "regeling ZZA voor gemeenten", die via het COA beschikbaar wordt gesteld. Er komen dan meerdere statushouders (dat kunnen er enkele zijn tot enkele tientallen) naar de gemeente. Er wordt voor enkele maanden onderdak gezocht, totdat de statushouders een woning krijgen in de gemeente waar de vergunninghouder aan gekoppeld is. De COA verstrekt een bijdrage in de kosten voor de wooncomponent, de eerste kosten voor inrichting en de apparaatskosten van de gemeente.
- b) omdat we helemaal bij zijn met onze taakstelling t/m 2015 kan aan het COA worden gevraagd of er een voorschot kan worden genomen op de taakstelling 2016 voor onze gemeente; naar verwachting in totaal 60 personen. Daarbij moet uiteraard het effect op de vraag naar de schaars beschikbare sociale huurwoningen van Hillegommers zorgvuldig worden meegewogen.

Overleg en afstemming met stakeholders, zoals Stek is één van de eerste dan te ondernemen stappen.

Besluit college:

De versnelde huisvesting van statushouders (optie a en b) verder onderzoeken in samenspraak stakeholders, zoals Stek, Vluchtelingenwerk en de COA.

Hiertoe stelt het college een *werkgroep* in.

NB: Het college is bevoegd hierin handelend op te treden en betracht daarbij een transparante handelwijze. Voor beide opties staat voor het college zorgvuldigheid voorop voor wat betreft implementatie en communicatie met betrokkenen. Het college neemt de raad mee in de stappen die hij zet.

Vervolgstappen

1. Besluit instellen Werkgroep 29 september 2015
 - 2.1. Schriftelijk Informeren van de raad; en mondelinge toelichting tijdens de commissievergadering van 14 oktober 2015
 - 2.2. Verspreiden persbericht
 - 2.3. informeren Duin- en Bollengemeenten
3. Uitwerken van de mogelijkheden door de werkgroep *in overleg met stakeholders (COA, Vluchtelingenwerk, Stek, provincie):*
Onderzoeken van Optie A en Optie B. Uitwerken van de mogelijkheden, in beeld brengen van knelpunten, onderzoeken van financiële consequenties.
4. Werkgroep brengt rapportage uit aan het college
 - 4.1. Het college deelt de rapportage wordt gedeeld met de raad
 - 4.2. We informeren de Duin- en Bollengemeenten

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders

ing. G.P. van Lierop
Secretaris

A. van Erk
Burgemeester

Bijlage : Definities

Onderstaande teksten zijn ontleend aan Wikipedia, versie 9 september 2015.

Vluchteling

Een vluchteling is iemand die zijn woongebied is ontvlucht uit vrees voor geweld of zijn leven. De meeste vluchtelingen komen uit gebieden met oorlog of dreiging daartoe, of uit staten waar grove schendingen van de mensenrechten plaatsvinden. De lidstaten van de Verenigde Naties organiseren sinds 2000 jaarlijks op 20 juni de Wereldvluchtelingendag.

Verdrag van Genève

Op 28 juli 1951 werd te Genève een vluchteling gedefinieerd in het eerste artikel van het Internationaal Verdrag betreffende de Status van Vluchtelingen als "een persoon die uit gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of vanwege zijn politieke overtuiging, zich bevindt buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dat land niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil invoeren, of die, indien hij geen nationaliteit bezit en verblijft buiten het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, daarheen niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil terugkeren. Indien een persoon meer dan één nationaliteit bezit, betekent de term "het land waarvan hij de nationaliteit bezit" elk van de landen waarvan hij de nationaliteit bezit. Een persoon wordt niet geacht verstoken te zijn van de bescherming van het land waarvan hij de nationaliteit bezit, indien hij, zonder geldige redenen ingegeven door gegronde vrees, de bescherming van één van de landen waarvan hij de nationaliteit bezit, niet invoert."

De meeste vluchtelingen halen de grens niet eens. Wereldwijd zijn er ruim 12 miljoen vluchtelingen en 25 miljoen ontheemden. Ontheemden zijn vluchtelingen binnen de eigen landsgrenzen.

Onder bovenstaand Verdrag moeten landen vluchtelingen asiel verlenen. Vluchtelingen kunnen onder dit verdrag niet gedwongen worden terug te keren naar hun land van herkomst. De conventie wordt echter op grote schaal geschonden. Zestien landen staan ieder jaar een bepaald aantal mensen uit vluchtelingenkampen toe om binnen hun landsgrenzen te verblijven: Australië, Benin, Brazilië, Burkina Faso, Canada, Chili, Denemarken, Finland, IJsland, Ierland, Nederland, Nieuw-Zeeland, Noorwegen,

Zweden, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. De meeste vluchtelingen anno 2013 zijn afkomstig uit Irak, Somalië en de Afghanistan.

In Nederland worden de aanvragen voor een verblijfsvergunning van asielzoekers en vluchtelingen behandeld door de Immigratie- en Naturalisatiedienst van het Ministerie van Justitie. Dit is een bestuursrechtelijke procedure, waarin bezwaar en beroep mogelijk is (rechtsgang via de rechtbank en in hoger beroep de Raad van State. Tegen beslissingen van de Raad van State kan ook worden opgekomen bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens te Straatsburg indien deze in strijd worden geacht met een bepaling uit het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Asielzoekers worden tijdens hun aanvraag van een verblijfsvergunning veelal bijgestaan door gespecialiseerde asiel- of vreemdelingenadvocaten. In Nederland zijn zij georganiseerd in de Vereniging Asieladvocaten en Juristen Nederland (VAJN). Ook worden asielzoekers juridisch en maatschappelijk bijgestaan door beroepskrachten en vrijwilligers uit diverse hulporganisaties, waaronder VluchtelingenWerk Nederland. Een landelijke belangenbehartiger en spreekbuis van vluchtelingen-zelforganisaties in Nederland is de VON (Vluchtelingen Organisaties Nederland).

Verskil tussen asielzoeker en vluchteling

In het dagelijks taalgebruik bestaat verwarring tussen de begrippen asielzoeker en vluchteling. Strikt genomen kan iedereen die een asielaanvraag heeft ingediend asielzoeker worden genoemd, en zijn alleen diegenen als vluchteling aan te merken die erin zijn geslaagd aannemelijk te maken dat zij voldoen aan de daarvoor geldende criteria uit art. 1A van het Verdrag (vervolgving op grond van politieke overtuiging, ras of behorend tot een sociale groep).

Een asielaanvraag kan worden afgewezen indien de aanvrager niet blijkt te voldoen aan die criteria (dan heet de aanvraag manifest ongegrond), maar ook wanneer hij gearriveerd is via een ander veilig land, waar zijn aanvraag dan had moeten zijn ingediend en behandeld (veilig derde land- of land van eerste ontvangst-beginsel).

Statushouder¹

Verblijfsgerechtigde vreemdeling die ingevolge de Vreemdelingenwet als vluchteling is toegelaten dan wel beschikt over een op grond van een asielaanvraag verleende vergunning of over een voorwaardelijke vergunning tot verblijf (VVTV).

¹ Bron: Woorden-boek.nl